

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження
граничних розмірів оплати праці на період дії воєнного стану»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Проектом Закону передбачається внесення змін до Закону України «Про оплату праці» та Закону України «Про державну службу», якими передбачається тимчасово, на період воєнного стану, встановлення граничних розмірів заробітних плат державних службовців, працівників господарських товариств, в яких є частка державного майна, та всім категоріям працівників органів місцевого самоврядування.

Слід зазначити, що Рішенням Конституційного Суду України від 28 серпня 2022 року № 10-р/2020 визнана такою, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) положення частин першої, третьої статті 29 Закону України «Про Державний бюджет на 2020 рік». Цією статтею у 2020 році були застосовані обмеження у виплаті заробітної плати працівникам, службовим і посадовим особам бюджетних установ у розмірі, що не перевищує 10 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня 2020 року, на період введення на території України карантину, спричиненого гострою респіраторною хворобою COVID-19.

При цьому Конституційний суд у пункті 4.3 цього рішення зазначив, що ***«обмеження відповідних виплат є допустимим за умов воєнного або надзвичайного стану»***.

Як відомо, Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» на території України був введений воєнний стан.

Проектом Закону запропоновано встановити граничні розміри оплати праці працівникам, службовим і посадовим особам бюджетних установ (господарських товариств) та чітко встановлено термін дії такого обмеження, як це вимагає принцип юридичної визначеності, - на період дії воєнного стану до завершення календарного року, в якому воєнний стан буде припинено чи скасовано.

Варто зазначити, що норми, які містяться в цьому законопроекті, подавались поправками до проекту Держбюджету на 2026 р. за підписом в тому числі голови Верховної Ради Р. О. Стефанчука, що підкреслює актуальність проблематики.

2. Мета і завдання законопроекту

Основним завданням законопроекту є запровадження більш збалансованого і справедливого принципу оплати праці в державному секторі через встановлення на час воєнного стану граничних розмірів оплати праці (нарахування заробітної плати та премій) у розмірі, що не перевищує 10 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 число місяця, за який нараховуються відповідні виплати, у державному та комунальному секторі. Завдяки цьому ми отримаємо як економію коштів, яких гостро не вистачає для вирішення пріоритетних завдань воєнного часу, так і комплексний позитивний ефект, у т.ч. зниження соціальної напруги.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроект передбачає внесення змін до Закону України «Про оплату праці» та Закону України «Про державну службу», якими пропонується на період воєнного стану обмежити максимальні зарплати (в держ/комун секторі):

- працівникам господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 50 і більше відсотків (при цьому премії та інші стимулюючі виплати нараховуються виключно за наслідками діяльності відповідних господарських товариств у разі їх прибутковості);

- всім категоріям працівників, службових і посадових осіб установ, закладів та організацій бюджетної сфери, державних органів (включаючи народних депутатів України, суддів, суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, прокурорів, працівників Національного банку України, та інших службових і посадових осіб, оплата праці яких регулюється спеціальними законами (при цьому у разі економії фонду оплати праці державного органу, суми, що залишилися, не можуть використовуватися державним органом на виплату премій та інших виплат та за результатами бюджетного року повинні повертатись до державного бюджету;

- всім категоріям працівників органів місцевого самоврядування.

Законопроектом передбачається також встановлення контролю за цільовим нарахуванням та виплатою премій працівникам державного органу з покладанням цієї функції на органи Казначейської служби України.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Нормативно-правовим актами, що діють у даній сфері суспільних відносин є Конституція України, закони України «Про оплату праці», «Про державну службу» та інші.

Виходячи із змісту законопроекту, його реалізація не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого проекту Закону України не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Запобігання корупції

У законопроекті відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акту

Прийняття даного законопроекту сприятиме зниженню соціальної напруги, а також зменшенню витрат державного бюджету (а також місцевих бюджетів) на оплату праці, сприятиме встановленню принципу соціальної справедливості в умовах дії воєнного часу, коли основні фінансові зусилля держави треба направляти на підтримку обороноздатності України.

Народні депутати України

